

**GLAVNA SLUŽBA
ZA REVIZIJU JAVNOG SEKTORA
REPUBLIKE SRPSKE**

78000 Banja Luka, Vuka Karadžića 4
Republika Srpska, BiH
Tel: +387(0)51/247-408
Faks:+387(0)51/247-497
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Izvještaj o provedenoj finansijskoj reviziji
Opštine Ljubinje
za period 01.01-31.12.2018. godine**

Broj: RV065-19

Banja Luka, 20.11.2019. godine

SADRŽAJ

I IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	1
Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja	1
II IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	5
Izvještaj o reviziji usklađenosti.....	5
III REZIME DATIH PREPORUKA.....	7
IV KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI.....	9
V IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)	10
1. Uvod.....	10
2. Provodenje preporuka iz prethodnog izvještaja.....	10
3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola	11
4. Nabavke	13
5. Priprema i donošenje budžeta	13
6. Finansijski izvještaji	14
6.1. Izvještaj o izvršenju budžeta.....	14
6.1.1. Prihodi i primici.....	14
6.1.2. Rashodi i izdaci	16
6.1.3. Budžetski rezultat (suficit/deficit)	20
6.1.4. Neto finansiranje.....	21
6.1.5. Razlika u finansiranju	21
6.2. Bilans uspjeha	21
6.2.1. Prihodi.....	21
6.2.2. Rashodi.....	21
6.2.3. Finansijski rezultat.....	22
6.3. Bilans stanja.....	22
6.3.1. Poslovna aktiva.....	22
6.3.2. Poslovna pasiva	26
6.3.3. Vanbilansna evidencija.....	28
6.4. Bilans novčanih tokova.....	28
6.5. Vremenska neograničenost poslovanja.....	28

6.6.	Potencijalna imovina i potencijalne obaveze	28
6.7.	Napomene uz finansijske izvještaje	29

I IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja

Mišljenje sa rezervom

Izvršili smo reviziju Konsolidovanog finansijskog izvještaja Opštine Ljubinje koji obuhvata: Bilans stanja, Bilans uspjeha, Izvještaj o promjenama neto imovine, Bilans novčanih tokova, Periodični izvještaj o izvršenju budžeta i Periodični izvještaj o izvršenju po računovodstvenim fondovima sa stanjem na dan 31.12.2018. godine i za godinu koja se završava na taj dan. Revizijom smo obuhvatili pregled značajnih transakcija, objašnjavajućih napomena uz finansijske izvještaje i primjenu računovodstvenih politika u revidiranom periodu.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom, Konsolidovani finansijski izvještaj Opštine Ljubinje istinito i objektivno prikazuje, u svim materijalnim aspektima, finansijsko stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2018. godine i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i relevantnim ISSAI standardima revizije 1200-1810. Naša odgovornost za provođenje revizije detaljnije je opisana u pasusu Odgovornost revizora. Reviziju smo sprovedeli u skladu sa ISSAI 30 - Etičkim kodeksom, ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti i nezavisni smo u odnosu na subjekta revizije.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi, s obzirom na propisani okvir finansijskog izvještavanja dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše revizijsko mišljenje o finansijskom stanju imovine, obaveza i izvora i izvršenju budžeta.

Kao što je navedeno pod tačkom 6. izvještaja:

Opština Ljubinje, prilikom sačinjavanja Konsolidovanog finansijskog izvještaja za 2018. godinu, nije izvršila konsolidaciju kako je propisano članom 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, jer nije izvršila uključivanje entiteta pod kontrolom ili značajnim uticajem (Javnih preduzeća „Vodovod“ d.o.o Ljubinje i „Kanalizacija i čistoća“ d.o.o. Ljubinje), dodavanjem neto imovine/kapitala iz njihovih bilansa stanja u Konsolidovani bilans stanja.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.2.1. izvještaja:

Rashodi za stručne usluge više su iskazani za iznos od 21.301 KM, a nisu iskazani izdaci za ostalu nematerijalnu proizvedenu imovinu kao ni ostala nematerijalna proizvedena imovina u pomenutom iznosu, jer šumsko-privredna osnova za privatne šume na području Opštine Ljubinje za period od 01.01.2018. godine do 31.12.2027. godine nije evidentirana u skladu sa članom 24 i 105. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.2.2. izvještaja:

Izdaci za izgradnju i pribavljanje građevinskih objekata su precijenjeni, a transferi između različitih jedinica vlasti su potcijenjeni za iznos od 200.000 KM, zbog pogrešnog evidentiranja datog transfera Jedinici za koordinaciju poljoprivrednih projekata po osnovu

Ugovora o realizaciji projekta za izgradnju sistema za navodnjavanje na teritoriji Opštine Ljubinje, što nije u skladu sa članom 102. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.2.2. izvještaja:

Troškovi amortizacije manje su iskazani u iznosu od 139.679 KM, a neto vrijednost ostalih građevinskih objekata (vodovoda) je precijenjena za navedeni iznos, jer je prilikom obračuna amortizacije ostalih građevinskih objekata (vodovoda) primjenjena niža stopa od propisane, što nije u skladu sa Pravilnikom o primjeni godišnjih amortizacionih stopa za budžetske korisnike.

Kako što je navedeno pod tačkom 6.2.3. izvještaja:

Finansijski rezultat tekuće godine iskazan u iznosu od 146.915 KM je precijenjen najmanje za 318.210 KM, zbog neevidentiranja i pogrešnih evidentiranja poslovnih promjena u vezi tekućih rashoda, rashoda obračunskog karaktera i transfera između različitih jedinica vlasti.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3.1.4. izvještaja:

Vrijednost saobraćajnih objekata (vanjskog osvjetljenja) je potcijenjena za iznos od 250.643 KM, a precijenjena su dugoročna razgraničenja za iznos od 237.080 KM i nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi za iznos od 13.563 KM, jer zamjena postojećih rasvjetnih tijela led svjetiljkama i ugradnja novih led svjetiljki nije evidentirana u skladu sa članom 20. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Imovina koja se daje u zakup nije iskazana kao investiciona imovina, što nije u skladu sa članom 29. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i zahtjevima MRS-JS 16 Investiciona imovina, paragrafi 7, 20 i 26.

Opština Ljubinje nije primijenila revalorizacioni model vrednovanja kod nematerijalne proizvedene imovine čija je knjigovodstvena vrijednost svedena na nula (računarski programi), što nije u skladu sa članom 41. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Vrijednost ostale nematerijalne proizvedene imovine je precijenjena najmanje za iznos od 42.512 KM, rashodi po osnovu obračuna amortizacije manje su iskazani za iznos od 1.813 KM, a precijenjeni su finansijski rezultat tekuće godine za 1.813 KM i finansijski rezultat ranijih godina najmanje za iznos od 40.698 KM, jer Opština Ljubinje nije procijenila korisni vijek upotrebe i nije vršila obračun amortizacije kod ostale nematerijalne proizvedene imovine, što nije u skladu sa članom 30. stav 3. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.4. izvještaja:

Odlivi gotovine iz poslovnih i investicionih aktivnosti nisu prezentovani u skladu sa zahtjevima MRS-JS 2 Izvještaj o novčanim tokovima (paragraf 22 i 25), zbog pogrešne klasifikacije odliva gotovine po osnovu transfera između različitih jedinica vlasti i odliva gotovine po osnovu izdataka za nefinansijsku imovinu u iznosu od 200.000 KM.

Kao što je navedeno pod tačkama 6.5. i 6.7. izvještaja:

U Napomenama uz finansijske izvještaje nije dato obrazloženje vezano za stalnost poslovanja, što nije u skladu sa zahtjevima MRS-JS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja, paragrafi 15(c) i 38.

Takođe, Napomene uz finansijske izvještaje ne sadrže potpuna obrazloženja u skladu sa članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i zahtjevima MRS-JS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja i drugih relevantnih standarda, jer nisu objelodanjene i dodatne informacije.

Ključna pitanja revizije

Ključna pitanja revizije su, po našem profesionalnom mišljenju, ona pitanja koja su bila najznačajnija u vršenju revizije finansijskih izvještaja za godinu koja se završava na dan 31. decembar 2018. godine. Ova pitanja smo razmotrili u okviru revizije finansijskih izvještaja kao cjeline, a u formiranju našeg mišljenja ne dajemo odvojeno mišljenje o tim pitanjima. Osim pitanja opisanih u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom nema drugih pitanja koja treba objaviti u izvještaju o reviziji.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Načelnik opštine je odgovoran za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor, odnosno propisanim okvirom finansijskog izvještavanja za javni sektor važećim u Republici Srpskoj. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale uslijed prevare i greške; odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u Napomenama uz finansijske izvještaje; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su primjerene datim okolnostima i nadzor nad procesom izvještavanja. Pri izradi finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno da procijeni stalnost poslovanja i da objelodani pitanja vezana za vremensku neograničenost poslovanja.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je da steknemo razumno uvjeravanje o tome da li finansijski izvještaji, kao cjelina, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uzrokovane prevaram ili greškom, kao i da sačinimo i objavimo revizijski izvještaj, koji sadrži naše mišljenje. Razumno uvjeravanje predstavlja visok nivo uvjeravanja, ali nije garancija da će revizija, koja je izvršena u skladu sa ISSAI standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajne pogrešne iskaze kada oni postoje.

Pogrešni iskazi mogu nastati kao posljedica prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako, pojedinačno ili zajedno, mogu uticati na ekonomске odluke korisnika koje se donose na osnovu finansijskih izvještaja.

Zbog činjenice da se revizija sprovodi provjerom na bazi uzorka i da u sistemu internih kontrola i računovodstvenom sistemu postoji inherentna ograničenja, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ostanu neotkrivene.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka je zasnovan na revizijskom prosuđivanju i profesionalnom skepticizmu, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih uslijed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primjenjenih računovodstvenih politika utemeljenih na vremenskoj neograničenosti

poslovanja i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Izjavljujemo da smo postupili u skladu sa relevantnim etičkim zahtjevima u vezi sa nezavisnošću. Ostvarili smo komunikaciju sa odgovornim licima subjekta revizije u vezi sa planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije, ključnim revizijskim pitanjima i drugim važnim pitanjima i značajnim nalazima revizije, uključujući značajne nedostatke u sistemu internih kontrola koji se mogu identifikovati tokom revizije.

Banja Luka, 20.11.2019. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

II IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji usklađenosti

Mišljenje sa rezervom

Uz reviziju Konsolidovanog finansijskog izvještaja Opštine Ljubinje za 2018. godinu, izvršili smo reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonskim i drugim propisima.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskom izvještaju Opštine Ljubinje za 2018. godinu su, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i ISSAI 4000-Standard za reviziju usklađenosti.

Vjerujemo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa propisima kojima su regulisane.

Kao što je navedeno pod tačkama 3. i 6.1.1.1. izvještaja:

Opština Ljubinje nije donijela Strategiju razvoja lokalnih puteva i Odluku o razvrstavanju lokalnih puteva i ulica u naselju, što nije u skladu sa članom 10 i 13. Zakona o javnim putevima, Program razvoja sporta na period od četiri godine i Odluku o kategorizaciji sporta, što nije u skladu sa članom 10, 11 i 19. Zakona o sportu, kao ni Odluku o uređenju prostora i građevinskom zemljištu u skladu sa članom 191. Zakona o uređenju prostora i građenju.

Planovi i programi korištenja sredstava po osnovu naknada definisanih članom 89. Zakona o šumama za 2018. godinu i članom 81. Zakona o zaštiti od požara, nisu doneseni.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.1.1. izvještaja:

Nisu provedene aktivnosti definisane članom 10. Odluke o načinu davanja u zakup poljoprivrednog zemljišta u svojini Opštine Ljubinje, a koje se odnose na: donošenje Pravilnika o postupku dodjele u zakup poljoprivrednog zemljišta u svojini Opštine, reviziju svih potpisanih ugovora o zakupu poljoprivrednog zemljišta u Ljubinjskom polju i provođenje postupka dodjele poljoprivrednog zemljišta, putem javnog oglasa, pribavljanjem pismenih ponuda za pravna lica i preduzetnike i javnog oglasa za usmeno javno nadmetanje za fizička lica.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.2.1. izvještaja:

Pravilnik o platama, naknadama i ostalim primanjima zaposlenih u Opštinskoj upravi opštine Ljubinje nije usklađen sa Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske u dijelu koji se odnosi na niže koeficijente za pojedine platne grupe.

Opština Ljubinje nije donijela interne akte koji treba da definišu pravila, kriterijume i javno oglašavanje prilikom raspodjele sredstava granta. Korisnici sredstava granta ne podnose izvještaje o utrošku odobrenih sredstava kako je definisano članom 13. Odluke o izvršenju rebalansa budžeta Opštine Ljubinje za 2018. godinu.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, Načelnik opštine je takođe odgovoran da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li je poslovanje Opštine Ljubinje obuhvaćeno prema definisanim kriterijumima, usklađeno sa zakonskim i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje Opštine Ljubinje.

Banja Luka, 20.11.2019. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

III REZIME DATIH PREPORUKA

Preporuke vezane za finansijske izvještaje

Preporučuje se Načelniku opštine da obezbijedi da se:

- 1) redovan godišnji popis imovine i obaveza u potpunosti obavlja u skladu sa Pravilnikom o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza;
- 2) u Konsolidovani finansijski izvještaj Opštine uključuju i finansijski izvještaji kontrolisanih entiteta u skladu sa članom 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike;
- 3) transferi između različitih jedinica vlasti evidentiraju u skladu sa članom 102. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike;
- 4) prilikom obračuna amortizacije u potpunosti primjenjuju amortizacione stope propisane Pravilnikom o primjeni godišnjih amortizacionih stopa za budžetske korisnike;
- 5) na poziciji akcije i učešća u kapitalu iskažu učešća u kapitalu po osnovu osnivačkog uloga u Javnom preduzeću „Vodovod“ d.o.o. Ljubinje čiji je osnivač Opština;
- 6) nefinansijska imovina u stalnim sredstvima prizna i evidentira u skladu sa članom 20 i 24. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike, kao i članom 29, 30 i 41. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i zahtjevima MRS-JS 16 Investiciona imovina, paragrafi 7, 20 i 26;
- 7) u bilansu novčanih tokova prilivi gotovine iz poslovnih i investicionih aktivnosti prezentuju u skladu sa zahtjevima MRS-JS 2 Izvještaj o novčanim tokovima, paragrafi 22 i 25;
- 8) u Napomenama uz finansijske izvještaje u potpunosti objelodanjuju sve neophodne informacije u skladu sa članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i zahtjevima MRS-JS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja i drugih relevantnih standarda.

Preporučuje se direktorima Javnih ustanova: Centar za socijalni rad Ljubinje, Dječiji vrtić „Ljubinje“ i Srednjoškolski centar „Svetozar Ćorović“ Ljubinje da obezbijede da se:

- 1) Izvještaji o popisu imovine i obaveza u potpunosti sačinjavaju u skladu sa članom 20. Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza.

Preporuke vezane za usklađenost poslovanja

Preporučuje se Načelniku opštine da obezbijedi da se:

- 1) javne nabavke provode u skladu sa članom 6. Zakona o javnim nabavkama i da se dostavljaju Izvještaji Agenciji za javne nabavke u skladu sa članom 75. stav 1. istog zakona;

- 2) budžet priprema i donosi u skladu sa budžetskim kalendarom iz člana 28. Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske i da se sačinjava Plan za izmirenje neizmirenih obaveza prenesenih iz prethodnog perioda;
- 3) provedu sve aktivnosti definisane članom 10. Odluke o načinu davanja u zakup poljoprivrednog zemljišta u svojini Opštine Ljubinje;
- 4) donesu program i plan korištenja sredstava po osnovu naknada definisanih članom 89. Zakona o šumama i članom 81. Zakona o zaštiti od požara;
- 5) Pravilnik o platama, naknadama i ostalim primanjima zaposlenih u Opštinskoj upravi opštine Ljubinje u potpunosti uskladi sa Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske;
- 6) kod dodjele grantova utvrde pravila i kriterijumi, te da se dostavljaju konačni izvještaji o korištenim sredstvima granta, u skladu sa članom 13. Odluke o izvršenju rebalansa budžeta Opštine Ljubinje.

Preporučuje se Skupštini opštine da se:

- 1) doneše Strategija razvoja lokalnih puteva i ulica u naselju i Odluka o razvrstavanju lokalnih puteva i ulica u naselju u skladu sa članom 10 i 13. Zakona o javnim putevima, Program razvoja sporta i Odluka o kategorizaciji sporta u skladu sa članom 10, 11 i 19. Zakona o sportu i Odluka o uređenju prostora i građevinskom zemljištu u skladu sa članom 191. Zakona o uređenju prostora i građenju.

IV KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI

- Zakon o budžetskom sistemu Republike Srpske;
- Zakon o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj;
- Zakon o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske;
- Odluka o izvršenju rebalansa budžeta Opštine Ljubinje za 2018. godinu;
- Zakon o lokalnoj samoupravi;
- Zakon o statusu funkcionera jedinica lokalne samouprave;
- Zakon o radu;
- Zakon o porezu na dohodak;
- Zakon o doprinosima;
- Posebni kolektivni ugovor za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Zakon o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske;
- Zakon o uređenju prostora i građenju;
- Zakon o porezu na nepokretnosti;
- Zakon o šumama;
- Zakon o vodama;
- Zakon o javnim putevima;
- Zakon o komunalnim djelatnostima;
- Zakon o komunalnim taksama;
- Zakon o zaštiti od požara;
- Zakon o socijalnoj zaštiti;
- Zakon o sportu,
- Odluka o načinu davanja u zakup poljoprivrednog zemljišta u svojini Opštine Ljubinje.

V IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)

1. Uvod

Opština Ljubinje (u daljem dijelu teksta: Opština) nalazi se u južnom dijelu Republike Srpske i obuhvata površinu od 318,5 km². Prema konačnim rezultatima popisa iz 2013. godine na području Opštine živi 3.756 stanovnika koji su organizovani u 8 mjesnih zajednica i raspoređeni u 22 naseljena mjesta.

Opština ostvaruje svoje nadležnosti u skladu sa Ustavom, Statutom, Zakonom o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 97/16) i drugim važećim propisima, kojima su utvrđena područja odgovornosti, nadležnosti organa i način finansiranja opštine.

Organi opštine su Skupština i Načelnik opštine. Skupština opštine, koju čini 15 odbornika, je organ odlučivanja i kreiranja politika opštine. Načelnik opštine zastupa i predstavlja Opštinu, nosilac je izvršne vlasti, rukovodi radom Opštinske uprave i odgovoran je za njen rad.

U skladu sa utvrđenim kriterijumima za ocjenu razvijenosti, odlukom Vlade Republike Srpske, Opština je za 2018. godinu svrstana u kategoriju nerazvijenih jedinica lokalne samouprave.

Sredstva za rad Opštine u 2018. godinu obezbijedjena su iz poreskih i neporeskih prihoda, grantova, transfera između budžetskih korisnika i primitaka od nefinansijske i finansijske imovine.

Konsolidovani finansijski izvještaj Opštine čine finansijski izvještaji: Opštinske uprave i nižih budžetskih korisnika: Javna ustanova Centar za socijalni rad Ljubinje (u daljem tekstu: Centar za socijalni rad), Javna ustanova Dječiji vrtić „Ljubinje“ (u daljem tekstu: Dječiji vrtić), Javna ustanova Srednjoškolski centar „Svetozar Čorović“ Ljubinje (u daljem tekstu: Srednjoškolski centar), Agencija za razvoj malih i srednjih preduzeća (u daljem tekstu: Agencija za razvoj) i Javna ustanova Narodna biblioteka „Dr Ljubo Mihić“ Ljubinje (u daljem tekstu: Narodna biblioteka).

Opština posluje u sistemu trezorskog poslovanja (SOFI) i u Glavnoj knjizi trezora Opštine evidentirane su finansijske transakcije Opštinske uprave i nižih budžetskih korisnika, kao potrošačkih jedinica, u okviru fonda 01.

Preporuke date u ovom izvještaju, u cilju njihovog naglašavanja, boldovane su i pisane italik slovima.

Na dostavljeni Nacrt izvještaja o provedenoj finansijskoj reviziji nije bilo primjedbi.

2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske u toku 2017. godine izvršila je provjeru statusa sprovođenja preporuka datih u Izvještaju o reviziji konsolidovanih finansijskih izvještaja Opštine Ljubinje za period 01.01-31.12.2014. godine. Prema Izvještaju o sprovođenju preporuka (IP024-17 od 12.12.2017. godine) Opština je od ukupno 13 datih preporuka provela 3 preporuke, djelimično je provela 7 preporuka, dok 3 preporuke nije provela.

Prilikom provjere statusa provedenih preporuka, u toku ove revizije, utvrđeno je da i dalje nisu provedene preporuke koje se odnose na: priznavanje (obračun) amortizacije kod Opštinske uprave (tačka 6.3.1.4. izvještaja); evidentiranja zemljišta u pomoćnoj evidenciji nefinansijske imovine u stalnim sredstvima analitički po katastarskim česticama;

usklađivanje Pravilnika o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima Opštine (tačka 3. izvještaja); usklađivanje opštih akata o organizaciji i sistematizaciji radnih mesta sa članom 6. Odluke o osnivanju Teritorijalne vatrogasne jedinice (od 2013. godine); donošenje Odluke o uređenju prostora i građevinskom zemljištu i internih akata u skladu sa Zakonom o javnim putevima i Zakonom o sportu (tačka 3. izvještaja); obavljanje funkcija od strane vršioca dužnosti; usklađivanje koeficijenata prilikom obračuna plata sa odredbama Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti obrazovanja kod Dječjeg vrtića; donošenje Planova i programa korišćenja sredstava po osnovu naknade definisanih članom 81. Zakona o zaštiti od požara i članom 89. Zakona o šumama (tačka 6.1.1.1. izvještaja); izdavanje u zakup poljoprivrednog zemljišta (tačka 6.1.1.1); u potpunosti usklađivanje internih akata u vezi plata i naknada sa relevantnim propisima (tačka 6.1.2.1. izvještaja); potpisivanje Pojedinačnog kolektivnog ugovora od stane Načelnika i Sindikalne organizacije; sastavljanje Napomena uz finansijske izvještaje (tačka 6.7. izvještaja).

3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola

Pravilnikom i izmjenama pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mesta u opštinskoj upravi Opštine Ljubinje („Službeni glasnik Opštine Ljubinje“, broj: 1/14 i 1/17) u Opštini su obrazovane tri organizacione jedinice i to: dva odjeljenja (Odjeljenje za opštu upravu i Odjeljenje za privredu, budžet i finansije) i jedan sektor (Sektor zajedničkih poslova). U okviru odjeljenja organizovana su po dva odsjeka, a u sektoru zajedničkih poslova obrazovano je 5 organizacionih jedinica (zajedno sa Teritorijalnom vatrogasnom jedinicom Ljubinje čija je sistematizacija radnih mesta utvrđena posebnim aktom).

Pravilnikom i izmjenama pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mesta u opštinskoj upravi Opštine Ljubinje sistematizovana su 24 radna mesta (službenici i namještenici) sa 26 izvršilaca, a članom 63. Statuta Opštine Ljubinje („Službeni glasnik Opštine Ljubinje“, broj: 3/17) definisana su 4 funkcionera Opštine.

Na dan 31.12.2018. godine u Opštini su bila zaposlena 23 izvršioca na neodređeno vrijeme, tri funkcionera (načelnik, zamjenik načelnika i predsjednik Skupštine opštine) i četiri pripravnika. U Opštini je zaposleno i 12 vatrogasaca.

Skupština opštine nije donijela Strategiju razvoja lokalnih puteva i ulica u naselju, što nije u skladu sa članom 13. stav 4. Zakona o javnim putevima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 89/13), kao ni Odluku o razvrstavanju lokalnih puteva i ulica u naselju kako je propisano članom 10. stav 4. Zakona o javnim putevima.

Program razvoja sporta na period od četiri godine nije donesen, što nije u skladu sa članom 10 i 11. Zakona o sportu ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 4/02, 66/03, 73/08 i 102/08), niti je donesena Odluka o kategorizaciji sporta, što nije u skladu sa članom 19. Zakona o sportu.

Odluka o uređenju prostora i građevinskom zemljištu u skladu sa članom 191. Zakona o uređenju prostora i građenju (Službeni glasnik Republike Srpske, broj: 40/13, 106/15 i 3/16) nije donesena, a Odluka o građevinskom zemljištu (od 2008. godine) nije usklađena sa pomenutim zakonom.

Preporučuje se Skupštini opštine da se doneše: Strategija razvoja lokalnih puteva i ulica u naselju i Odluka o razvrstavanju lokalnih puteva i ulica u naselju u skladu sa članom 10 i 13. Zakona o javnim putevima, Program razvoja sporta i Odluka o kategorizaciji sporta u skladu sa članom 10, 11 i 19. Zakona o sportu i Odluka o uređenju prostora i građevinskom zemljištu u skladu sa članom 191. Zakona o uređenju prostora i građenju.

Uvidom u dokumentaciju obavljenog redovnog godišnjeg popisa imovine i obaveza na dan 31.12.2018. godine, revizijom je utvrđeno da popis nije u potpunosti obavljen u skladu sa Pravilnikom o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 45/16), jer: imenovanje predsjednika Centralne popisne komisije nije u skladu sa članom 14. Pravilnika, nisu popisane garancije koje se vode vanbilansno i Izvještaj Centralne popisne komisije ne sadrži u potpunosti sve podatke predviđene članom 20. stav 1. tačka 1 i 3. navedenog pravilnika.

Do dana određenog za popis vršeno je usaglašavanje potraživanja i obaveza sa dužnicima i povjeriocima predviđeno članom 15. pravilnika. U toku revizije, na odabranom uzorku provedene su nezavisne potvrde (konfirmacije) salda potraživanja i obaveza i tom prilikom nisu utvrđena značajnija odstupanja.

Izvještaj komisije za popis potraživanja i obaveza na dan 31.12.2018. godine kod Dječijeg vrtića, kao i Izvještaji komisija za popis kod Centra za socijalni rad i Srednjoškolskog centra ne sadrže uporedni pregled stvarnog i knjigovodstvenog stanja popisane imovine i obaveza predviđen članom 20. stav 1. tačka 3. pravilnika.

Preporučuje se Načelniku opštine da obezbjedi da se redovan godišnji popis imovine i obaveza u potpunosti obavlja u skladu sa Pravilnikom o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza.

Preporučuje se direktorima Centra za socijalni rad, Dječijeg vrtića i Srednjoškolskog centra da obezbijede da se Izvještaji o popisu imovine i obaveza u potpunosti sačinjavaju u skladu sa članom 20. Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza.

Pravilnikom o internim kontrolnim postupcima, finansijskoj kontroli i donošenju budžeta (od 2014. godine) i drugim internim aktima nije u potpunosti definisan je sistem internih kontrola. Pravilnikom nisu identifikovani svi kontrolni postupci i aktivnosti i postupci nadgledanja, te nije predviđeno preispitivanje procjenjenih rizika u skladu sa stvarnim okolnostima pa time ni mјere upravljanja identifikovanim rizicima. Takođe, nije vršen monitoring (nadgledanje) provođenja internih kontrola i internih kontrolnih postupaka, njihovo kontinuirano preispitivanje u skladu sa stvarnim okolnostima, te uspostavljanje novih mјera usmјerenih na unapređenje internih kontrola i internih kontrolnih postupaka. Ažuriranje Pravilnika o internim kontrolnim postupcima, finansijskoj kontroli i donošenju budžeta i ostalih internih pravila i procedura sa odredbama Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske nije izvršeno.

Stupanjem na snagu Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 91/16) i podzakonskih akata koji proizilaze iz navedenog zakona odnosno Pravilnika o sadržaju izvještaja i načinu izvještavanja o sistemu internih finansijskih kontrola („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 112/17) i Uputstva o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 99/17), načelnik je u obavezi da uspostavi i provodi sistem finansijskog upravljanja i kontrole. U toku revizije nije dokumentovano da su pokrenute značajnije aktivnosti na uspostavljanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Shodno navedenom i u daljem dijelu izvještaja, uspostavljeni sistem internih kontrola nije u svim segmentima funkcionisao na način da u potpunosti obezbijedi istinito i fer finansijsko izvještavanje i usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima.

4. Nabavke

Planom javnih nabavki i izmjenama plana (četiri izmjene) za 2018. godinu, u Opštini su planirana ukupno 22 postupka javnih nabavki ukupne vrijednosti od 848.529 KM bez uračunatog poreza na dodatu vrijednost (u daljem dijelu teksta: PDV).

Prema izvještaju o realizaciji plana nabavki, u toku godine, provedeno je 16 postupaka javnih nabavki u vrijednosti od 949.587 KM (bez PDV-a), što je za 101.058 KM više od predviđenih planom nabavki za 2018. godinu. Najznačajnije odstupanje je kod postupka nabavke radova na asfaltiranju ulica gdje je planom nabavki predviđena vrijednost od 8.547 KM (bez PDV-a).

Provreda su 3 otvorena postupka, 1 konkurenčki zahtjev i 12 direktnih sporazuma.

Uzorkom je obuhvaćeno 8 različitih postupaka javnih nabavki (3 otvorena postupka, 1 konkurenčki zahtjev i 4 direktna sporazuma) ukupne vrijednosti od 921.114 KM (bez PDV-a), što čini 97% od ukupne realizovane vrijednosti javnih nabavki.

Revidirane su nabavke (bez PDV-a): izbora najpovoljnije banke za kreditno zaduženje opštine Ljubinje 600.000 KM, izgradnje sistema oborinske i fekalne kanalizacije Vinogradi 283.384 KM, asfaltiranja ulica u naselju Vinogradi 239.674 KM, asfaltiranja drugih ulica 45.523 KM, pogonskog goriva 5.022 KM, rekonstrukcije sistema za daljinski nadzor stanja Vodovoda 5.900 KM, nabavke i ugradnje PVC stolarije za Društveni centar 5.855 KM i sistemske deratizacije proljeće-jesen 5.868 KM.

U 2018. godini, Opština nije provela postupke javnih nabavki za nabavku uglja u iznosu od 7.350 KM kako je to predviđeno članom 6. Zakona o javnim nabavkama i nije Agenciji za javne nabavke dostavljala Izvještaje o postupcima javnih nabavki kako je to predviđeno članom 75. stav 1. Zakona o javnim nabavkama.

Osim navedenog kod drugih pregledanih postupaka javnih nabavki nisu utvrđena značajnija odstupanja i neusklađenosti sa Zakonom o javnim nabavkama.

Preporučuje se Načelniku opštine da obezbijedi da se javne nabavke provode u skladu sa članom 6. Zakona o javnim nabavkama i da se dostavljaju Izvještaji Agenciji za javne nabavke u skladu sa članom 75. stav 1. istog zakona.

5. Priprema i donošenje budžeta

Skupština opštine Ljubinje je 28.12.2017. godine donijela Odluku o privremenom finansiranju za period 01.01-31.03.2018. godine, 19.02.2018. godine donijela je Odluku o usvajanju budžeta opštine Ljubinje za 2018. godinu u iznosu od 2.308.000 KM i Odluku o izvršenju budžeta opštine Ljubinje za 2018. godinu, a 27.12.2018. godine donesena je Odluka o usvajanju rebalansa budžeta u iznosu od 2.677.550 KM i Odluka o izvršenju rebalansa budžeta za 2018. godinu.

Rebalansom budžeta planirani su: poreski prihodi (1.510.900 KM), neporeski prihodi (184.900 KM), grantovi (27.000 KM), transferi (344.000 KM), primici za nefinansijsku imovinu (10.000 KM), primici od finansijske imovine (600.000 KM) i ostali primici u iznosu od 750 KM.

Rebalansom budžeta planirani su: rashodi za lična primanja (774.390 KM), rashodi po osnovu korišćenja roba i usluga (415.010 KM), rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi (28.830 KM), subvencije (18.000 KM), grantovi (146.300 KM), doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta (187.200 KM), rashodi po sudskum rješenjima (5.000 KM), transferi između različitih jedinica vlasti (2.000 KM), izdaci za nefinansijsku imovinu (1.026.070 KM), izdaci za otplatu dugova (74.000 KM) i ostali izdaci u iznosu od 750 KM.

Budžet Opštine Ljubinje za 2018. godinu nije u potpunosti pripremljen i donesen u skladu sa budžetskim kalendarom iz člana 28. Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 121/12, 52/14, 103/15 i 15/16). Odstupanja, u odnosu na budžetski kalendar, utvrđena su kod korespondencije sa nižim budžetskim korisnicima, Ministarstvom finansija (dostavljanja Nacrtu budžeta radi preporuka i usaglašavanja i prijedloga budžeta na saglasnost), kao i kod usvajanja budžeta.

Plan za izmirenje neizmirenih obaveza prenesenih iz prethodnog perioda nije sačinjen, što nije u skladu sa članom 9. stav 4. Zakona o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 94/15 i 62/18).

Preporučuje se Načelniku opštine da obezbjedi da se budžet priprema i donosi u skladu sa budžetskim kalendarom iz člana 28. Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske i da se sačinjava Plan za izmirenje neizmirenih obaveza prenesenih iz prethodnog perioda.

6. Finansijski izvještaji

Opština je sačinila Konsolidovani finansijski izvještaj za korisnike budžeta Opštine Ljubinje za 2018. godinu u skladu sa članom 26. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 15/17) i obrasce finansijskog izvještaja sa Napomenama dostavila Ministarstvu finansija uz određeno kašnjenje u odnosu na rok definisan članom 56. Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske i članom 49. stav 6. pomenutog pravilnika.

Prilikom sačinjavanja Konsolidovanog finansijskog izvještaja za 2018. godinu, Opština nije izvršila konsolidaciju kako je propisano članom 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 115/17 i 118/18), jer nije izvršila uključivanje entiteta pod kontrolom ili značajnim uticajem (Javnih preduzeća „Vodovod“ d.o.o Ljubinje i „Kanalizacija i čistoća“ d.o.o. Ljubinje), dodavanjem neto imovine/kapitala iz njihovih bilansa stanja u Konsolidovani bilans stanja.

Preporučuje se Načelniku opštine da obezbijedi da se u Konsolidovani finansijski izvještaj Opštine uključuju i finansijski izvještaji kontrolisanih entiteta u skladu sa članom 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

6.1. Izvještaj o izvršenju budžeta

Izvršenje budžeta Opštine za period 01.01-31.12.2018. godine iskazano je u obrascu PIB (Periodični izvještaj o izvršenju budžeta) i obrascu PIF (Periodični izvještaj o izvršenju po računovodstvenim fondovima). Ukupni prihodi i primici iskazani su u iznosu od 2.665.285 KM, a ukupni rashodi i izdaci u iznosu od 2.589.166 KM.

Skupština opštine je, na sjednici održanoj 11.07.2019. godine, razmatrala Izvještaj o izvršenju budžeta Opštine Ljubinje za period 01.01-31.12.2018. godine i donijela Odluku o neusvajaju Izvještaja o ostvarenju budžeta Opštine Ljubinje za 2018. godinu.

6.1.1. Prihodi i primici

Opština je u Periodičnom izvještaju o izvršenju budžeta iskazala budžetske prihode i primite u iznosu od 2.665.285 KM, što je u visini rebalansom budžeta planiranih budžetskih prihoda i primitaka.

6.1.1.1. Prihodi

Budžetski prihodi iskazani su u iznosu od 2.065.285 KM, a čine ih: poreski prihodi, neporeski prihodi, grantovi i transferi između različitih jedinica vlasti.

Poreski prihodi iskazani su u iznosu od 1.540.348 KM i viši su za 2% u odnosu na rebalans budžeta, a odnose se na: indirektne poreze prikupljene od Uprave za indirektno oporezivanje (1.378.426 KM), poreze za lična primanja i prihode od samostalne djelatnosti (94.600 KM), poreze na imovinu (43.850 KM) i poreze na promet usluga (akcize) u iznosu od 23.472 KM.

Neporeski prihodi iskazani su u iznosu od 154.954 KM i niži su za 16% u odnosu na rebalans budžeta. Čine ih: prihodi od zakupa i rente (34.390 KM), administrativne naknade i takse (8.810 KM), komunalne naknade i takse (12.295 KM), naknade po raznim osnovama (36.176 KM), prihodi od pružanja javnih usluga (33.696 KM), novčane kazne (300 KM) i ostali neporeski prihodi (29.287 KM).

Prihodi od zakupa i rente odnose se na prihode od davanja u zakup: objekata opštine (3.425 KM) i zemljišta u iznosu od 30.965 KM.

Prema dostavljenoj informaciji za potrebe revizije, u toku 2018. godine zaključena su 82 jednogodišnja ugovora o korištenju poljoprivrednog zemljišta i gradskog-građevinskog zemljišta, a u toku realizacije bilo je još 7 višegodišnjih ugovora o zakupu poljoprivrednog zemljišta. Odlukom o načinu davanja u zakup poljoprivrednog zemljišta u svojini Opštine Ljubinje (od 2015. godine) utvrđeni su osnovni kriterijumi i mjerila davanja u zakup poljoprivrednog zemljišta. Nisu provedene aktivnosti definisane članom 10. odluke, a koje se odnose na: donošenje Pravilnika o postupku dodjele u zakup poljoprivrednog zemljišta u svojini Opštine, reviziju svih potpisanih ugovora o zakupu poljoprivrednog zemljišta u Ljubinjskom polju i provođenje postupka dodjele poljoprivrednog zemljišta, putem javnog oglasa, pribavljanjem pismenih ponuda za pravna lica i preduzetnike i javnog oglasa za usmeno javno nadmetanje za fizička lica. U 2018. godini jednogodišnji ugovori su zaključivani nakon prethodno dostavljenog poziva korisnicima u vezi produženja ugovora i rokova plaćanja zakupnine.

Preporučuje se Načelniku opštine da obezbjedi da se provedu sve aktivnosti definisane članom 10. Odluke o načinu davanja u zakup poljoprivrednog zemljišta u svojini Opštine Ljubinje.

Administrativne i komunalne naknade i takse ostvaruju se u skladu sa Odlukom o opštinskim administrativnim taksama i naknadama, Odlukom o komunalnim taksama i Tarifama opštinskih administrativnih i komunalnih taksa. Odlukom o komunalnoj naknadi utvrđena je obaveza plaćanja komunalne naknade za korišćenje objekata i uređaja zajedničke komunalne potrošnje. Komunalne takse najvećim dijelom čine takse na firmu (11.565 KM).

Naknade po raznim osnovama najvećim dijelom se odnose na naknade za: korištenje voda (16.450 KM), finansiranje zaštite od požara (4.818 KM), korištenje šuma (2.628 KM), korištenje građevinskog zemljišta (1.170 KM), kao i komunalnu naknadu u iznosu od 11.110 KM.

Skupština opštine je usvojila Plan utroška novčanih sredstava sa posebnih vodnih naknada za 2018. godinu, uz prethodno pribavljene saglasnosti nadležnog ministarstva. Sačinjen je Izvještaj o utrošku sredstava prikupljenih od posebnih vodnih naknada za 2018. godinu i dostavljen je JU „Vode Srpske“.

U 2018. godini, Program korištenja sredstava po osnovu naknade definisane članom 89. Zakona o šumama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 75/08 i 60/13) i Plan

utroška sredstava po osnovu naknade definisane članom 81. Zakona o zaštiti od požara („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 71/12), nisu doneseni.

Preporučuje se Načelniku opštine da obezbijedi da se donose program i plan korištenja sredstava po osnovu naknada definisanih članom 89. Zakona o šumama i članom 81. Zakona o zaštiti od požara.

Prihode od pružanja javnih usluga čine prihodi Opštinske uprave u iznosu 690 KM, Teritorijalne vatrogasne jedinice 2.100 KM i nižih budžetskih korisnika u iznosu od 30.906 KM (Dječiji vrtić 16.667 KM, Agencija za razvoj 6.000 KM, Srednjoškolski centar 8.149 KM i Narodna biblioteka 90 KM).

Ostali neporeski prihodi najvećim dijelom se odnose na prihode: Opštinske uprave (6.641 KM), Agencije za razvoj po osnovu refundacije plate pripravnika od JU Zavod za zapošljavanje Republike Srpske (15.000 KM) i Srednjoškolskog centra u iznosu od 5.646 KM.

Grantovi su iskazani u iznosu od 27.006 KM, što je u visini rebalansa budžeta, a odnose se na grantove doznačene od: građana za izgradnju lokalnih puteva (17.537 KM) i Centralne izborne komisije za sprovođenje opštih izbora (9.469 KM).

Transferi između različitih jedinica vlasti su iskazani u iznosu od 342.977 KM, što je u visini rebalansa budžeta, a najvećim dijelom se odnose na transfere od: Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite prema Centru za socijalni rad za finansiranje prava utvrđenih u skladu sa Zakonom o socijalnoj zaštiti (75.973 KM), Ministarstva uprave i lokalne samouprave za nerazvijene opštine (61.533 KM) i Ministarstva finansija za finansiranje projekata iz Programa javnih investicija u iznosu od 200.000 KM.

Ministarstvo finansija, u skladu sa Odlukom i izmjenama odluke o određivanju prioritetnih projekata iz Programa javnih investicija Republike Srpske za finansiranje iz budžeta u 2018. godini, odobrilo je sredstva za lokalnu putnu infrastrukturu u Opštini Ljubinje u iznosu od 200.000 KM.

6.1.1.2. Primici

Primici su iskazani u iznosu od 600.000 KM, što je u visini rebalansa budžeta, i u cijelosti se odnose na primitke od zaduživanja (detaljnije obrazloženo u tački 6.3.2.2. izvještaja).

6.1.2. Rashodi i izdaci

Opština je u Periodičnom izvještaju o izvršenju budžeta iskazala budžetske rashode i izdatke u iznosu od 2.589.166 KM, što je 3% niže izvršenje u odnosu na rebalans budžeta.

6.1.2.1. Rashodi

Budžetski rashodi iskazani su u iznosu od 1.506.972 KM, i niži su za 4% u odnosu na rebalans budžeta. Čine ih: rashodi za lična primanja zaposlenih (767.048 KM), rashodi po osnovu korišćenja robe i usluga (370.231 KM), rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi (26.641 KM), subvencije (18.000 KM), grantovi (143.154 KM), doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova (177.074 KM), rashodi po sudskim rješenjima (3.650 KM) i transferi između različitih jedinica vlasti u iznosu od 1.174 KM.

Rashodi za lična primanja zaposlenih iskazani su u iznosu od 767.048 KM, niži su za 1% u odnosu na rebalans budžeta, a odnose se na rashode za: bruto plate zaposlenih (677.749 KM) i bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada u iznosu od 89.299 KM.

Rashode za lična primanja zaposlenih kod Opštinske uprave čine: bruto plate u u iznosu od 436.452 KM, naknade za prevoz radnika (839 KM), topli obrok (39.834 KM), ostale regresne naknade za vjerske praznike (5.400 KM) i dnevnice za službena putovanja u zemlji i inostranstvu (1.785 KM) i porez i doprinosi na naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih (23.361 KM).

U 2018. godini nisu obračunati i uplaćeni pripadajući porez i doprinosi na ostale regresne naknade za vjerske praznike u iznosu od 3.555 KM, a što je učinjeno u toku revizije.

Lična primanja zaposlenih u Opštinskoj upravi obračunata su u skladu sa Zakonom o statusu funkcionera jedinica lokalne samouprave („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 96/05 i 98/13), Pravilnikom o platama, naknadama i ostalim primanjima zaposlenih u Opštinskoj upravi opštine Ljubinje („Službeni glasnik opštine Ljubinje“, broj: 1/18) i Odlukom o visini odborničkog dodatka odbornika Skupštine opštine Ljubinje za vršenje odborničke dužnosti („Službeni glasnik opštine Ljubinje“, broj: 1/18).

Pravilnik o platama, naknadama i ostalim primanjima zaposlenih u Opštinskoj upravi opštine Ljubinje nije uskladen sa Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 20/17 i 86/18) u dijelu koji se odnosi na niže koeficijente za pojedine platne grupe (član 7. pravilnika) i novčane pomoći zaposlenim i članovima porodice (član 17. pravilnika).

Preporučuje se Načelniku opštine da obezbijedi da se Pravilnik o platama, naknadama i ostalim primanjima zaposlenih u Opštinskoj upravi opštine Ljubinje u potpunosti uskladi sa Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske.

Naknade plata za vrijeme bolovanja koje se refundiraju od fondova obaveznog socijalnog osiguranja u iznosu od 1.981 KM, nisu planirane i evidentirane u skladu sa članom 80 i 95. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i procjenama za budžetske korisnike. Zbog navedenog više su iskazani rashodi za osnovnu platu, a manje izdaci za naknade plata za vrijeme bolovanja koji se refundiraju od fonda obaveznog socijalnog osiguranja, te su potcijenjena potraživanja po osnovu refundacija za naknadu plata iz doprinsosa za zdravstveno osiguranje za iznos od 1.981 KM. Takođe, zbog pogrešnog evidentiranja bolovanja do 30 dana, za iznos od 2.118 KM više su iskazani rashodi za osnovnu platu, a manje rashodi za naknadu plata za vrijeme bolovanja koji se ne refundiraju.

U 2018. godini donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 66/18) i Zakona o radu, izmijenjen je način ugovaranja plata između poslodavca i zaposlenog, povećan je osnovni lični odbitak, uveden novi model obračuna plata i izvršen preračun koeficijenata. U Zakonu o radu, koji je stupio na snagu 01.08.2018. godine, izmijenjen je član 121. zakona koji definije pojma plate, pri čemu plata predstavlja platu prije oporezivanja porezom na dohodak.

Opština je izvršila obračun i isplatu plata zaposlenima u skladu sa novim zakonskim odredbama.

Rashodi po osnovu korišćenja robe i usluga iskazani su u iznosu od 370.231 KM, niži su za 11% u odnosu na rebalans budžeta, a najvećim dijelom ih čine: rashodi po osnovu utroška energije, komunalnih, komunikacionih i transportnih usluga (60.864 KM), rashodi za tekuće održavanje (18.365 KM), rashodi za stručne usluge (58.859 KM), rashodi za održavanje javnih površina i zaštite životne sredine (69.812 KM) i ostali nepomenuti rashodi u iznosu od 135.307 KM.

Rashodi po osnovu utroška energije, komunalnih, komunikacionih i transportnih usluga najvećim dijelom se odnose na rashode po osnovu utroška: električne energije (11.283 KM), uglja (9.456 KM), nafte i naftnih derivata (5.634 KM), kao i rashode za usluge korištenja fiksnog telefona (6.481 KM), mobilnog telefona (5.808 KM) i interneta (6.538 KM).

Rashode za tekuće održavanje najvećim dijelom čine rashodi za tekuće održavanje: objekata drumskog saobraćaja (6.956 KM) i prevoznih sredstava u iznosu od 4.722 KM.

Rashode za stručne usluge najvećim dijelom čine: usluge informisanja i medija (7.122 KM), pravne i administrativne usluge (6.579 KM), kompjuterske usluge (7.152 KM) i ostale stručne usluge (28.480 KM).

U okviru ostalih stručnih usluga evidentirana je izrada Šumsko-privredne osnove za privatne šume na području Opštine Ljubinje za period 01.01.2018-31.12.2027. godine u iznosu od 21.301 KM, što nije u skladu sa članom 24 i 105. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 98/16, 115/17 i 118/18). Zbog navedenog više su iskazani rashodi za stručne usluge, manje izdaci za ostalu nematerijalnu proizvedenu imovinu i potcijenjena je ostala nematerijalna proizvedena imovina za navedeni iznos.

Preporučuje se Načelniku opštine da obezbijedi da se izrada šumsko-privredne osnove za privatne šume evidentira u skladu sa članom 24 i 105. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Rashodi za održavanje javnih površina i zaštite životne sredine iskazani su u iznosu od 69.812 KM, a najvećim dijelom se odnose na: usluge održavanja zelenih površina (7.999 KM), utrošak električne rasvjete na javnim površinama (23.015 KM), čišćenje javnih površina (25.000 KM) i ostale usluge održavanja javnih površina u iznosu od 13.798 KM.

Aktivnosti na održavanju javnih površina i zaštiti životne sredine, održavanju lokalnih i nekategorisanih puteva i održavanju drugih komunalnih objekata utvrđene su Programom obavljanja komunalnih djelatnosti zajedničke potrošnje za 2018. godinu, a što je u skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 124/11 i 100/17).

Ostale nepomenute rashode najvećim dijelom čine: rashodi za bruto naknade za rad van radnog odnosa i rashodi po osnovu reprezentacije.

Rashodi za bruto naknade za rad van radnog odnosa iskazani su u iznosu od 85.456 KM, a najvećim dijelom ih čine: naknade članovima komisija i radnih grupa (8.947 KM), naknade skupštinskim odbornicima (60.364 KM), naknade volonterima (5.627 KM), naknade po ugovorima o djelu (710 KM) i ostale bruto naknade (9.469 KM).

Naknade skupštinskim odbornicima obračunate su na osnovu Odluke o visini odborničkog dodatka odbornika Skupštine opštine Ljubinje za vršenje odborničke dužnosti, a u skladu sa članom 41. Zakona o lokalnoj samoupravi.

Rashodi po osnovu reprezentacije iskazani su u iznosu od 14.395 KM, a odnose se na rashode po osnovu: reprezentacije u zemlji (3.135 KM), organizacije prijema, manifestacija i sl. (6.723 KM) i poklona (4.537 KM).

Rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi iskazani su u iznosu od 26.641 KM, niži su za 8% u odnosu na rebalans budžeta, a najvećim dijelom se odnose na rashode po osnovu kamata za primljene zajmove u zemlji (25.914 KM).

Subvencije su iskazane u iznosu od 18.000 KM, što je u visini rebalansa budžeta, odnose se na subvencije Javnom preduzeću „Vodovod“ d.o.o. Ljubinje (u daljem tekstu: JP „Vodovod“) koje se, po osnovu Ugovora o preuzimanju duga, plaćaju na račun ZP „Elektro-Hercegovina“ a.d. Trebinje (u daljem tekstu: ZP „Elektro-Hercegovina“), što je detaljnije objašnjeno u tački 6.3.2.2. izvještaja. Članom 94. stav 1. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike je definisano da doznaka sredstava u cilju pokrića nagomilanog duga subjekta nema karakter subvencije, te se prethodno navedena poslovna promjena ne može klasifikovati kao subvencija.

Grantovi su iskazani u iznosu od 143.154 KM, niži su za 2% u odnosu na rebalans budžeta, a čine ih: tekući grantovi (131.654 KM) i kapitalni grantovi (11.500 KM). Dodjela grantova vršena je na osnovu zaključka Načelnika opštine o odobravanju isplate sredstava shodno pristiglom zahtjevu, a najvećim dijelom odnose se na:

- tekuće grantove humanitarnim organizacijama i udruženjima (14.650 KM);
- tekuće i kapitalne grantove sportskim organizacijama i udruženjima u iznosu od 45.000 KM, od čega su najznačajnija sredstva dodjeljena Odbojkaškom klubu Ljubinje (37.000 KM);
- tekuće i kapitalne grantove organizacijama i udruženjima za afirmaciju porodice, zaštitu prava žena, djece, izbjeglih i raseljenih lica, boraca i osoba sa invaliditetom u iznosu od 25.800 KM, od čega je Opštinskoj boračkoj organizaciji Ljubinje dodjeljeno kao tekući grant (13.000 KM) i kao kapitalni grant za izgradnju spomenika (10.000 KM);
- tekuće grantove neprofitnim subjektima u zemlji (14.704 KM);
- tekuće grantove organizacijama i udruženjima u oblasti ekonomskog i privrednog razvoja u iznosu od 16.000 KM, a koji se u cijelosti se odnosi na grant za tekuće i redovne aktivnosti Agencije za finansijsko-knjigovodstvene i pravne poslove.

Opština nije donijela interne akte koji treba da definišu pravila, kriterijume i javno oglašavanje prilikom raspodjele sredstava granta.

Korisnici grantova ne podnose izvještaje o utrošku odobrenih sredstava najkasnije deset dana po isteku fiskalne godine, kako je definisano članom 13. Odluke o izvršenju rebalansa budžeta Opštine Ljubinje za 2018. godinu.

Preporučuje se Načelniku opštine da obezbijedi da se kod dodjele grantova utvrde pravila i kriterijumi, te da se dostavljaju konačni izvještaji o korištenim sredstvima granta, u skladu sa članom 13. Odluke o izvršenju rebalansa budžeta Opštine Ljubinje.

Doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova iskazane su u iznosu od 177.074 KM, što je niže za 5% u odnosu na rebalans budžeta, a čine ih: doznake građanima koji se isplaćuju iz budžeta Opštine u iznosu od 20.822 KM i doznake koje realizuje Centar za socijalni rad u iznosu od 156.251 KM.

Doznake građanima koje se isplaćuju iz budžeta Opštine odnose se na: pomoći učenicima, studentima i pojedincima u oblasti nauke i kulture (8.000 KM) i ostale tekuće pomoći građanima (za liječenje, saniranje šteta od požara, nabavku lijekova i prilikom zaključenja braka) u iznosu od 12.822 KM.

Doznake koje realizuje Centar za socijalni rad se odnose na prava utvrđena Zakonom o socijalnoj zaštiti, a najvećim dijelom ih čine: doznake za pomoći i njegu drugog lica koja se isplaćuje štićenicima ustanova socijalne zaštite (101.714 KM) i stalna novčana pomoć koja se isplaćuje štićenicima ustanova socijalne zaštite (28.794 KM).

Transferi između različitih jedinica vlasti iskazani su u iznosu od 1.174 KM, niži su za 41% u odnosu na rebalans budžeta, a najvećim dijelom ih čine transferi evidentirani na

osnovu Zapisnika Poreske uprave o obračunu i poravnanju više i pogrešno uplaćenih javnih prihoda.

Transferi između različitih jedinica vlasti manje su iskazani za iznos od 200.000 KM (detaljnije obrazloženo u tački 6.1.2.2. izvještaja)

6.1.2.2. Izdaci

Izdaci su iskazani u iznosu od 1.082.194 KM, a odnose se na: izdatke za nefinansijsku imovinu (1.008.204 KM) i izdatke za otplatu dugova (73.990 KM).

Izdaci za nefinansijsku imovinu niži su za 2% u odnosu na rebalans budžeta, a odnose se na izdatke za: izgradnju i pribavljanje građevinskih objekata (905.659 KM), investiciono održavanje, rekonstrukciju i adaptaciju zgrada i objekata (21.990 KM), nabavku postrojenja i opreme (13.637 KM) i pribavljanje zemljišta u iznosu od 66.918 KM.

Izdaci za izgradnju i pribavljanje građevinskih objekata najvećim dijelom se odnose na izgradnju i pribavljanje: puteva (349.517 KM), vodovoda i kanalizacija (331.540 KM) i ostalih objekata (206.420 KM).

Opština je sa Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede zaključila Ugovor o realizaciji projekta za izgradnju sistema za navodnjavanje na teritoriji Opštine Ljubinje, a prema prihvaćenoj ponudi od „Herceg Gradnja“ d.o.o. Bileća u iznosu od 2.642.405 KM. Ugovorom definisane obaveze Ministarstva su: da projekat provodi putem Jedinice za koordinaciju poljoprivrednih projekata, da obezbjedi sufinansiranje izvođača radova u iznosu 2.246.044 KM i da izgrađeni sistem za navodnjavanje sa svim njegovim dijelovima vodi kao osnovno sredstvo u skladu sa važećim propisima. Opština je u obavezi da obezbjedi ostatak učešća u sufinansiranju u iznosu 200.000 KM.

Shodno odredbama pomenutog Ugovora, Opština Ljubinje, dati transfer Jedinici za koordinaciju poljoprivrednih projekata u iznosu od 200.000 KM, nije evidentirala u skladu sa članom 102. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike, zbog čega su izdaci za izgradnju i pribavljanje građevinskih objekata precijenjeni, a transferi između različitih jedinica vlasti potcijenjeni za navedeni iznos.

Preporučuje se Načelniku opštine da obezbijedi da se transferi između različitih jedinica vlasti evidentiraju u skladu sa članom 102. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Izdaci za investiciono održavanje, rekonstrukciju i adaptaciju zgrada i objekata odnose se na: kancelarijske objekte i prostore (8.427 KM) i vanjsko osvjetljenje, trotoare i ograde u iznosu od 13.563 KM.

Opština nije iskazala izdatke za ostalu nematerijalnu proizvedenu imovinu u iznosu od 21.301 KM (obrazloženo u tački 6.1.2.1. izvještaja).

Izdaci za pribavljanje zemljišta odnose se na nabavku (eksproprijaciju) zemljišta za potrebe izgradnje sistema za navodnjavanje na teritoriji Opštine.

Izdaci za otplatu dugova iskazani su u visini rebalansa budžeta, i u cijelosti se odnose na izdatke za otplatu glavnice primljenih zajmova u zemlji dospjelih u 2018. godini.

6.1.3. Budžetski rezultat (suficit/deficit)

U obrascu PIB iskazan je budžetski deficit tekućeg perioda u iznosu od 449.891 KM, a predstavlja zbir bruto budžetskog suficita (558.313 KM) i neto izdataka za nefinansijsku imovinu iskazanih u negativnom iznosu od 1.008.204 KM. Iskazani bruto budžetski suficit predstavlja razliku između budžetskih prihoda (2.065.285 KM) i budžetskih rashoda

(1.506.972 KM), a neto izdaci za nefinansijsku imovinu iskazani u negativnom iznosu predstavljaju razliku između primitaka i izdataka za nefinsiju imovinu.

Po nalazu revizije budžetski deficit je više iskazan za iznos od 1.981 KM, i treba ga korigovati po osnovu: više iskazanih rashoda za osnovnu platu u iznosu od 1.981 KM i rashoda za stručne usluge u iznosu od 21.301 KM i manje iskazanih transfera između različitih jedinica vlasti u iznosu od 200.000 KM (tačka 6.1.2.1. izvještaja), kao i više iskazanih izdataka za izgradnju i pribavljanje građevinskih objekata u iznosu od 200.000 KM, a manje iskazanih izdataka za ostalu nematerijalnu proizvedenu imovinu u iznosu od 21.301 KM (tačka 6.1.2.2. izvještaja).

6.1.4. Neto finansiranje

Neto finansiranje je iskazano u iznosu od 526.010 KM, kao razlika po osnovu primitaka od zaduživanja (600.000 KM) i izdataka za otplate dugova (73.990 KM).

6.1.5. Razlika u finansiranju

Razlika u finansiranju iskazana je u iznosu od 76.119 KM, a čine je: budžetski deficit (449.891 KM) i neto finansiranje (526.010 KM).

6.2. Bilans uspjeha

6.2.1. Prihodi

U bilansu uspjeha prihodi su iskazani u iznosu od 2.284.062 KM, a odnose se na poreske i neporeske prihode, grantove, transfere između različitih jedinica vlasti (objašnjeno u tački 6.1.1. ovog izvještaja) i prihode obračunskog karaktera.

Prihodi obračunskog karaktera su iskazani u iznosu od 218.777 KM, a odnose se na: prihode od usklađivanja vrijednosti imovine (8.049 KM), pomoći u naturi (190.621 KM), ostale prihode obračunskog karaktera (36.953 KM) i prihode obračunskog karaktera evidentirane na osnovu Izvještaja iz jedinstvene evidencije o prijavljenim i uplaćenim porezima u negativnom iznosu 16.846 KM.

Pomoći u naturi odnose se na donaciju vatrogasnog vozila za gašenje požara od strane Vatrogasnog saveza Republike Srpske (119.300 KM) i sufinansiranje kapitalnih projekata u mjesnim zajednicama od UNDP-a u iznosu od 71.321 KM.

Ostale prihode obračunskog karaktera najvećim dijelom čine obračunati prihodi po osnovu komunalne naknade (31.697 KM).

6.2.2. Rashodi

Rashodi su iskazani u iznosu od 2.137.147 KM, a čine ih: tekući rashodi, transferi između različitih jedinica vlasti (objašnjeno u tački 6.1.2. izvještaja) i rashodi obračunskog karaktera.

Rashodi obračunskog karaktera iskazani su u iznosu od 630.175 KM, a odnose se na: rashode po osnovu amortizacije (542.276 KM), finansijske rashode obračunskog karaktera (2.647 KM), rashode od usklađivanja vrijednosti imovine (85.197 KM) i ostale rashode obračunskog karaktera u iznosu od 55 KM.

Rashodi po osnovu amortizacije odnose se na rashode po osnovu amortizacije: zgrada i građevinskih objekata (488.205 KM) i postrojenja i opreme u iznosu od 54.071 KM.

Rashodi po osnovu amortizacije zgrada i građevinskih objekata odnose se na: stambene objekte i jedinice 2.616 KM, poslovne objekte i prostore 98.042 KM, saobraćajne objekte 159.865 KM i ostale građevinske objekte 227.682 KM.

Prilikom obračuna amortizacije primjenjuju se amortizacione stope u skladu sa Pravilnikom o primjeni godišnjih amortizacionih stopa za budžetske korisnike („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 110/16), osim kod obračuna amortizacije ostalih građevinskih objekata (vodovoda) gdje je primjenjena stopa od 2,5% umjesto pravilnikom propisane stope od 5%. Zbog navedenog manje su iskazani troškovi amortizacije u iznosu od 139.679 KM, a precijenjeni su finansijski rezultat tekuće godine i neto vrijednost ostalih građevinskih objekata (vodovoda) za pomenuti iznos. Takođe, kod Teritorijalne vatrogasne jedinice i Dječijeg vrtića, u najvećem dijelu, nisu primjenjene stope propisane Pravilnikom o primjeni godišnjih amortizacionih stopa za budžetske korisnike.

Preporučuje se Načelniku opštine da obezbjedi da se prilikom obračuna amortizacije u potpunosti primjenjuju amortizacione stope propisane Pravilnikom o primjeni godišnjih amortizacionih stopa za budžetske korisnike.

Rashodi po osnovu amortizacije postrojenja i opreme najvećim dijelom se odnose na: prevozna sredstva (24.806 KM), specijalnu opremu (14.171 KM) i komunikacionu i računarsku opremu (8.306 KM). Rashodi po osnovu amortizacije specijalne opreme najvećim dijelom se odnose na Teritorijalnu vatrogasnu jedinicu Ljubinje (13.995 KM).

Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine odnose se na korekciju nenaplaćenih potraživanja starijih od godinu dana koja najvećim dijelom čine potraživanja po osnovu: Izvještaja iz jedinstvene evidencije o prijavljenim i uplaćenim porezima (36.591 KM), komunalnih naknada (34.867 KM) i zakupa poslovnih prostora u iznosu od 9.629 KM.

6.2.3. Finansijski rezultat

U Bilansu uspjeha, kao razlika prihoda u iznosu od 2.284.062 KM i rashoda u iznosu 2.137.147 KM, iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 146.915 KM.

Po nalazu revizije finansijski rezultat tekuće godine je precijenjen i treba ga korigovati najmanje za iznos od 318.210 KM, po osnovu: manje iskazanih transfera između različitih jedinica vlasti u iznosu od 200.000 KM (tačka 6.1.2.1. izvještaja) i manje iskazanih rashoda obračunskog karaktera u iznosima od 139.679 KM (tačka 6.2.2. izvještaja) i 1.813 KM (tačka 6.3.1.4. izvještaja), kao i više iskazanih rashoda za osnovnu platu u iznosu od 1.981 KM i rashoda za stručne usluge u iznosu od 21.301 KM (tačka 6.1.2.1. izvještaja).

6.3. Bilans stanja

U Bilansu stanja Opštine, na dan 31.12.2018. godine, iskazana je ukupna aktiva neto vrijednosti 18.391.984 KM (bruto vrijednosti 35.643.383 KM i ispravke vrijednosti 17.251.398 KM) koju čine: poslovna aktiva neto vrijednosti 17.624.523 KM i vanbilansna aktiva u iznosu od 767.461 KM. Ukupna aktiva je uravnotežena sa ukupnom pasivom koju čine: poslovna pasiva u iznosu od 17.624.523 KM i vanbilansna pasiva u iznosu od 767.461 KM.

6.3.1. Poslovna aktiva

Poslovna aktiva iskazana je u iznosu od 34.875.922 KM bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 17.251.398 KM i neto vrijednosti 17.624.523 KM, a odnosi se na: kratkoročnu finansijsku imovinu i razgraničenja, nefinansijsku imovinu u tekućim sredstvima, dugoročnu finansijsku imovinu i razgraničenja i nefinansijsku imovinu u stalnim sredstvima.

6.3.1.1. Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja

Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja iskazana su u iznosu od 1.102.437 KM bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 287.010 KM i neto vrijednosti 815.427 KM. Odnose se na: gotovinu i gotovinske ekvivalente, kratkoročna potraživanja, kratkoročna razgraničenja, kratkoročnu finansijsku imovinu i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti i stalnu imovinu namjenjenu prodaji i obustavljenom poslovanju.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti iskazani su u iznosu od 602.784 KM, i u cijelosti se odnose na novčana sredstva na računima kod banaka.

Kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 389.414 KM bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 287.010 KM i neto vrijednosti 102.404 KM. Neto vrijednost kratkoročnih potraživanja najvećim dijelom čine: potraživanja za nenaplaćene poreze, doprinose i neporeske prihode (69.432 KM) i potraživanja za poreze, doprinose i neporeske prihode za koje je produžen rok plaćanja, a dospievaju na naplatu u roku do godinu dana, koja su evidentirana na osnovu Izvještaja iz jedinstvene evidencije o prijavljenim i uplaćenim porezima u iznosu od 29.063 KM.

Potraživanja za nenaplaćene poreze, doprinose i neporeske prihode iskazana su u iznosu od 345.181 KM bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 275.749 KM i neto vrijednosti 69.432 KM. Neto vrijednost čine: potraživanja za nenaplaćene poreze evidentirana na osnovu Izvještaja iz jedinstvene evidencije o prijavljenim i uplaćenim porezima (18.536 KM) i potraživanja za nenaplaćene neporeske prihode u iznosu od 50.896 KM (komunalne naknade 34.835 KM, zakup poslovnih prostora 10.173 KM i poljoprivrednog zemljišta 5.360 KM i drugo).

U 2018. godini vršena je korekcija nenaplativih potraživanja starijih od godinu dana u ukupnom iznosu od 48.606 KM. Značajnije mјere za naplatu potraživanja starijih od godinu dana u vidu opomena pred tužbu i tužbi, nisu preduzete.

Kratkoročna razgraničenja iskazana su u iznosu od 18.000 KM, a odnose se na razgraničene troškove po osnovu preuzetog duga JP „Vodovod“, a koji dospievaju u 2019. godini (detaljnije u tački 6.3.2.2. izvještaja).

Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti iskazana su u iznosu od 92.239 KM bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 0 KM i neto vrijednosti 92.239 KM. Najvećim dijelom ih čine: potraživanja po osnovu raspodjele sredstava iz Trezora Republike Srpske na dan 31.12.2018. godine (27.480 KM), potraživanja koja su izmirena u skladu sa Uredbom o izmirenju poreskih obaveza putem obveznika Republike Srpske (10.693 KM), potraživanja evidentirana na osnovu Izvještaja iz jedinstvene evidencije o prijavljenim i uplaćenim porezima (11.031 KM), potraživanja od Ministarstva uprave i lokalne samouprave (15.138 KM) i potraživanja od Ministarstva finansija po osnovu transfera za finansiranje projekata iz Programa javnih investicija u 2018. godini u iznosu od 10.172 KM.

6.3.1.2. Nefinansijska imovina u tekućim sredstvima

Nefinansijska imovina u tekućim sredstvima iskazana je u iznosu od 24.750 KM bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 6.334 KM i neto vrijednosti 18.416 KM, a odnosi se na stan namjenjen prodaji u skladu sa Odlukom Skupštine opštine.

6.3.1.3. Dugoročna finansijska imovina i razgraničenja

Dugoročna finansijska imovina i razgraničenja iskazana su u iznosu od 361.056 KM bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 0 KM i neto vrijednosti 361.056 KM, a najvećim dijelom se odnosi na: akcije i učešća u kapitalu i dugoročna razgraničenja.

Akcije i učešća u kapitalu iskazani su u iznosu od 12.500 KM, a odnose se na učešća u kapitalu po osnovu osnivačkog uloga kod: JP „Kanalizacija i čistoća“ d.o.o. Ljubinje (5.000 KM), Agencije za finansijsko-knjigovodstvene i pravne poslove Ljubinje (5.000 KM) i Agencije za razvoj u iznosu od 2.500 KM.

Opština nije iskazala učešća u kapitalu kod JP „Vodovod“ u iznosu od 24.933 KM, kako je predviđeno članom 61. stav 4. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Preporučuje se Načelniku opštine da obezbijedi da se na poziciji akcije i učešća u kapitalu iskažu učešća u kapitalu po osnovu osnivačkog uloga u JP „Vodovod“, čiji je osnivač Opština.

Dugoročna razgraničenja iskazana su u iznosu od 348.080 KM, a odnose se na evidentirane dugoročno razgraničene obaveze prema: ZP „Elektro-Hercegovina“ u iznosu od 111.000 KM i „Elnos BL“ d.o.o. Banja Luka u iznosu od 237.080 KM. Dugoročna razgraničenja su precijenjena za iznos od 237.080 KM (detaljnije obrazloženo u tački 6.3.1.4. izvještaja).

6.3.1.4. Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima iskazana je u iznosu od 33.387.677 KM bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 16.958.054 KM i neto vrijednosti 16.429.624 KM, a najvećim dijelom se odnosi na: proizvedenu i neproizvedenu stalnu imovinu i nefinansijsku imovinu u stalnim sredstvima u pripremi.

Proizvedena stalna imovina iskazana je u iznosu od 26.041.914 KM bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 16.952.654 KM i neto vrijednosti 9.089.260 KM. Neto vrijednost proizvedene stalne imovine čine: zgrade i objekti (8.532.329 KM), postrojenja i oprema (459.694 KM) i nematerijalna proizvedena imovina u iznosu od 97.237 KM.

Zgrade i objekte čine: stambeni objekti i jedinice (41.253 KM), poslovni objekti i prostori (3.076.882 KM), saobraćajni objekti (1.939.998 KM) i ostali objekti (3.474.195 KM). Poslovne objekte i prostore najvećim dijelom čine zgrade: Osnovne škole 488.951 KM, Opštine 465.840 KM i Srednje škole 395.246 KM. Saobraćajne objekte najvećim dijelom čine: putevi i ulice (1.751.427 KM) i vanjska osvjetljenja, trotoari i ograde (102.472 KM), a ostale objekte najvećim dijelom čine vodovodi i kanalizacija (2.375.151 KM).

Neto vrijednost ostalih građevinskih objekata (vodovoda) je precijenjena za iznos od 139.679 KM, jer je prilikom obračuna amortizacije primijenjena manja amortizaciona stopa, (detaljnije u tački 6.2.2. izvještaja).

U 2018. godini, Opština Ljubinje je izvršila modernizaciju javne rasvjete zamjenom postojećih rasvjetnih tijela led svjetiljkama i ugradnju novih led svjetiljki u ukupnoj vrijednosti od 250.643 KM, shodno odredbama Ugovora zaključenog sa „Elnos BL“ d.o.o. Banja Luka (detaljnije u tački 6.3.2.2. izvještaja), a koji podrazumjeva i održavanje u pogonu i servisiranje uređaja javne rasvjete u periodu trajanja ugovora. U Izvještaju nadzornog organa potvrđeno je da su radovi izvedeni u skladu sa tehničkom dokumentacijom i odredbama ugovora, a u Zapisniku komisije za tehnički prijem radova navedeno je da su radovi završeni 11.07.2018. godine; nakon čega je led rasvjeta stavljen u upotrebu.

Zamjena postojećih rasvjetnih tijela led svjetiljkama i ugradnja novih led svjetiljki nije evidentirana u skladu sa članom 20. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike, zbog čega je vrijednost saobraćajnih objekata (vanjskog osvjetljenja) potcijenjena za iznos od 250.643 KM, a precijenjena su dugoročna razgraničenja za iznos od 237.080 KM i nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi za iznos od 13.563 KM.

Preporučuje se Načelniku opštine da obezbijedi da se zamjena postojećih rasvjetnih tijela led svjetilkama i ugradnja novih led svjetiljki evidentira u skladu sa članom 20. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Prema dostavljenoj informaciji za potrebe revizije, Opština je u toku godine izdavala u zakup poslovni prostor površine 32 m² (u okviru nove administrativne zgrade Opštine), kao i dvanaest kancelarija ukupne površine 390 m² (u staroj zgradi Opštine), a čija je ukupna bruto vrijednost 82.533 KM, ispravka vrijednosti 13.624 KM i neto vrijednost 68.909 KM.

Imovina koja se daje u zakup nije iskazana kao investiciona imovina, što nije u skladu sa članom 29. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i zahtjevima MRS-JS 16 Investiciona imovina, paragrafi 7, 20 i 26.

Preporučuje se Načelniku opštine da obezbijedi da se imovina koja se daje u zakup evidentira kao investiciona imovina u skladu sa članom 29. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i zahtjevima MRS-JS 16 Investiciona imovina, paragrafi 7, 20 i 26.

Postrojenja i opremu najvećim dijelom čine: prevozna sredstva (213.723 KM), oprema za obrazovanje, nauku, kulturu i sport (213.930 KM) i komunikaciona i računarska oprema (17.682 KM).

Nematerijalna proizvedena imovina iskazana je u iznosu od 180.796 KM bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 83.549 KM i neto vrijednosti 97.237 KM. Bruto vrijednost nematerijalne proizvedene imovine čine: računarski programi (83.549 KM) i ostala nematerijalna proizvedena imovina (97.237 KM), a ispravka vrijednosti se u cijelosti odnosi na računarske programe. Ostalu nematerijalnu proizvedenu imovinu najvećim dijelom čini: Prostorni plan Opštine Ljubinje za period 2011-2031. godina (36.270 KM) i Šumsko-privredna osnova iz ranijeg perioda u iznosu od 29.817 KM.

Opština nije primijenila revalorizacioni model vrednovanja kod nematerijalne proizvedene imovine čija je knjigovodstvena vrijednost svedena na nula (računarski programi), što nije u skladu sa članom 41. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Opština nije procijenila korisni vijek upotrebe i nije vršila obračun amortizacije kod ostale nematerijalne proizvedene imovine (Prostorni plan Opštine, Šumsko-privredna osnova iz ranijeg perioda), što nije u skladu sa članom 30. stav 3. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike. Zbog prethodno navedenog iskazana vrijednost nematerijalne proizvedene imovine je precijenjena najmanje za iznos od 42.512 KM (Prostorni plan Opštine 12.695 KM i Šumsko-privredna osnova iz ranijeg perioda 29.817 KM), rashodi po osnovu obračuna amortizacije u 2018. godini manje su iskazani za iznos od 1.813 KM, a precijenjeni su finansijski rezultat tekuće godine za 1.813 KM i finansijski rezultat ranijih godina najmanje za iznos od 40.698 KM.

Ostala nematerijalna proizvedena imovina je potcijenjena za iznos od 21.301 KM koji se odnosi na Šumsku-privrednu osnovu za privatne šume na području Opštine Ljubinje za period 01.01.2018-31.12.2027. godine (obrazloženo u tački 6.1.2.1. izvještaja).

Preporučuje se Načelniku opštine da obezbijedi da se:

- primjenjuje revalorizacioni model vrednovanja kod nematerijalne proizvedene imovine čija je knjigovodstvena vrijednost svedena na nula u

- skladu sa članom 41. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za korisnike budžeta;*
- *kod ostale nematerijalne proizvedene imovine procijeni korisni vijek upotrebe i vrši obračun amortizacije u skladu sa članom 30. stav 3. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.*

Neproizvedena stalna imovina iskazana je u iznosu od 6.639.988 KM, a odnosi se na: poljoprivredno zemljište (4.639.234 KM) i ostala prirodna dobra (šume) u iznosu od 2.000.754 KM.

U Glavnoj knjizi trezora Opštine, zemljište nije klasifikovano kao poljoprivredno zemljište, gradsko-građevinsko zemljište i ostalo zemljište kako je to predviđeno Pravilnikom o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike, a u skladu sa članom 14. Zakona o uređenju prostora i građenju.

Prema dostavljenoj informaciji, u Opštini se preduzimaju određene aktivnosti u cilju uknjiživanja u vlasničke knjige (katastar i gruntovnicu) nepokretnosti evidentiranih u poslovnim knjigama Opštine u skladu sa Zakonom o utvrđivanju i prenosu prava raspolaganja imovinom na jedinice lokalne samouprave i Zakonom o stvarnim pravima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 124/08, 58/09 i 95/11).

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi iskazana je u iznosu od 700.295 KM, a odnosi se na: poslovne objekte i prostore u pripremi (12.274 KM), saobraćajne objekte u pripremi (49.727 KM) i ostale objekte u pripremi u iznosu od 638.294 KM.

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi je precijenjena za iznos od 213.563 KM, od čega se iznos od 200.000 KM odnosi na evidentiranu uplatu transfera za izgradnju sistema za navodnjavanje na teritoriji Opštine Ljubinje (obrazloženo u tački 6.1.2.2. izvještaja), a iznos od 13.563 KM odnosi na pet evidentiranih i plaćenih računa koji su ispostavljeni shodno Ugovoru o modernizaciji sistema javne rasvjete (obrazloženo u tački 6.3.2.2. izvještaja).

6.3.2. Poslovna pasiva

Poslovna pasiva je iskazana u iznosu od 17.624.523 KM, a odnosi se na: kratkoročne obaveze i razgraničenja, dugoročne obaveze i razgraničenja i vlastite izvore.

6.3.2.1. Kratkoročne obaveze i razgraničenja

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iskazane su u iznosu od 325.425 KM, a odnose se na: kratkoročne finansijske obaveze (95.469 KM), obaveze za lična primanja zaposlenih (83.414 KM), obaveze iz poslovanja (108.467 KM), obaveze za subvencije (18.000 KM), obaveze za dozname po osnovu prava utvrđenih Zakonom o socijalnoj zaštiti (14.469 KM), ostale kratkoročne obaveze (33 KM) i kratkoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija između ili unutar jedinica vlasti u iznosu od 5.573 KM.

Kratkoročne finansijske obaveze najvećim dijelom čine obaveze po dugoročnim zajmovima koji dospijevaju na naplatu do godinu dana prema: UniKredit Bank a.d. Banja Luka (32.259 KM), Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina (53.303 KM) i Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede u iznosu od 4.908 KM.

Obaveze za lična primanja zaposlenih odnose se na obaveze za: bruto plate zaposlenih za mjesec decembar 2018. godine (74.481 KM) i bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada (topli obrok) u iznosu od 8.933 KM.

Obaveze iz poslovanja odnose se na obaveze za: nabavku roba i usluga (61.477 KM), nabavku stalne imovine (28.199 KM) i porez i doprinose na teret poslodavaca (485 KM), kao i obaveze prema fizičkim licima u iznosu od 18.306 KM.

Obaveze za subvencije odnose se na obaveze u skladu sa Ugovorom o preuzimanju duga od JP „Vodovod“ koje dospijevaju u 2019. godini (detaljnije u tački 6.3.2.2. izvještaja) i iste su precijenjene, a ostale kratkoročne obaveze potcijenjene za iznos od 18.000 KM.

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija između ili unutar jedinica vlasti u iznosu od 3.017 KM, koje se odnose na obaveze po osnovu grantova prema SPKD „Prosvjeta“, Crvenom krstu i Opštinskoj boračkoj organizaciji iz ranijeg perioda, nisu evidentirane u skladu sa članom 81. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Do isteka roka za izradu i dostavljanje godišnjih finansijskih izvještaja, obaveze Opštine dospijele na 31.12.2018. godine izmirene su u ukupnom iznosu od 118.959 KM, od čega: obaveze za lična primanja zaposlenih (65.508 KM), obaveze iz poslovanja (33.837 KM), ostale obaveze iz poslovanja (5.692 KM) i obaveze za doznake u iznosu od 13.922 KM.

6.3.2.2. Dugoročne obaveze i razgraničenja

Dugoročne obaveze i razgraničenja iskazane su u iznosu od 1.085.503 KM, a čine ih: dugoročne obaveze po zajmovima i ostale dugoročne obaveze.

Dugoročne obaveze po zajmovima iskazane su u iznosu od 735.898 KM, a odnose se na dugoročne obaveze po osnovu kredita kod: UniKredit Bank a.d. Banja Luka iz 2013. godine u iznosu od 139.551 KM i Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina u iznosu od 542.349 KM, kao i dugoročne obaveze prema Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede po osnovu Ugovora o namjenskom kreditu za nabavku sistema za sanitaciju iz 2001. godine u iznosu od 53.998 KM.

U 2018. godini realizovan je kredit kod Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina u iznosu od 600.000 KM, po fiksnoj kamatnoj 3,94% godišnje, na period od 10 godina. Kredit je namjenjen za realizaciju projekata iz Programa kapitalnih investicija na području Opštine Ljubinje. Skupština opštine je donijela Odluku o dugoročnom kreditnom zaduženju, a na kreditno zaduženje data je saglasnost Ministarstva finansija Republike Srpske.

Opština je objavila izvještaj o stanju duga i garancijama na dan 31.12.2018. godine u Službenom glasniku Republike Srpske, uz kašnjenje u odnosu na rok definisan članom 72. stav 2. Zakona o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 71/12, 52/14 i 114/17).

Ostale dugoročne obaveze iskazane su u iznosu od 349.605 KM, a odnose se na obaveze Opštine prema: ZP „Elektro-Hercegovina“ (111.000 KM) i „Elnos BL“ d.o.o. Banja Luka (237.080 KM), kao i obaveze Narodne biblioteke po osnovu reprograma duga za električnu energiju u iznosu od 1.525 KM.

Opština je, 02.04.2018. godine, sa „Elnos BL“ d.o.o. Banja Luka zaključila Ugovor o modernizaciji sistema javne rasvjete u gradskoj dvorani i modernizaciji sistema javne rasvjete i održavanja u pogonu i servisu uređaja javne rasvjete u ukupnoj vrijednosti od 250.643 KM, sa načinom plaćanja u 92,4 jednake mjesecne rate u iznosu od 2.712,60 KM.

U 2016. godini, Skupština opštine je usvojila Plan i rokovnik aktivnosti na prevazilaženju novonastale situacije u JP „Vodovod“ na osnovu kojeg je Opština zaključila Ugovor o

preuzimanju duga za električnu energiju od JP „Vodovod“ prema ZP „Elektro-Hercegovina“ u iznosu od 180.000 KM (u 120 mjesечnih rata).

6.3.2.3. Vlastiti izvori

Vlastiti izvori sredstava iskazani su u iznosu od 16.213.595 KM, a čine ih: trajni izvori sredstava (6.841.237 KM), finansijski rezultat ranijih godina (9.225.443 KM) i finansijski rezultat tekuće godine u iznosu od 146.915 KM.

Trajni izvori sredstava najvećim dijelom se odnose na imovinu koja ne podliježe obračunu amortizacije (zemljište, šume i knjige u bibliotekama kod nižih budžetskih korisnika).

Po nalazu revizije finansijski rezultat ranijih godina treba korigovati najmanje za iznos od 40.698 KM (tačka 6.3.1.4. izvještaja).

6.3.3. Vanbilansna evidencija

Vanbilansna aktiva i pasiva, na dan 31.12.2018. godine, iskazane su u iznosu od 767.461 KM, u cijelosti se odnosi na date mjenice po osnovu uzetih zajmova, a što je objelodanjeno u Napomenama uz finansijske izvještaje.

6.4. Bilans novčanih tokova

U Bilansu novčanih tokova iskazani su: prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti 1.871.581 KM, odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti 1.479.553 KM, odlivi gotovine iz investicionih aktivnosti 477.376 KM, prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja 600.000 KM i odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja 73.990 KM. Neto priliv gotovine iskazan je u iznosu od 440.662 KM, gotovina na početku obračunskog perioda 161.772 KM, ostale promjene na saldu gotovine 350 KM i gotovina na kraju obračunskog perioda u iznosu od 602.784 KM.

Bilans novčanih tokova nije sačinjen u skladu sa zahtjevima MRS-JS 2 Izvještaj o novčanim tokovima, paragrafi 22 i 25, jer su odlivi gotovine po osnovu transfera između različitih jedinica vlasti potcijenjeni a odlivi gotovine po osnovu izdataka za nefinansijsku imovinu precijenjeni za iznos od 200.000 KM (detaljnije objašnjeno u tački 6.1.2.2. izvještaja).

Preporučuje se Načelniku opštine da obezbijedi da se u bilansu novčanih tokova odlivi gotovine iz poslovnih i investicionih aktivnosti prezentuju u skladu sa zahtjevima MRS-JS 2 Izvještaj o novčanim tokovima, paragrafi 22 i 25.

6.5. Vremenska neograničenost poslovanja

Opština nije u Napomenama uz finansijske izvještaje dala obrazloženja vezano za stalnost poslovanja, što nije u skladu sa zahtjevima MRS-JS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja, paragrafi 15(c) i 38.

Preporučuje se Načelniku opštine da obezbijedi da se u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjuju informacije vezano za stalnost poslovanja, u skladu sa zahtjevima MRS-JS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja, paragrafi 15(c) i 38.

6.6. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze

U Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjena je informacija o potencijalnim obavezama tj. da se kod nadležnih sudova vode dva sudska spora. Objelodanjena informacija nije potpuna jer ne sadrži informacije o strankama u sporu i vrijednosti spora, te nije izvršena procjena ishoda sudske sporove, što nije u skladu sa zahtjevima MRS-

JS 19 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina (paragraf 100) i članom 46. tačka 8. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika.

Opština je za potrebe revizije dostavila informaciju u kojoj je navedeno da su se protiv Opštine, u 2018. godini, vodila dva sudska spora (u vezi naknade materijalne i nematerijalne štete i radnih odnosa) ukupne vrijednosti od 95.222 KM i da je u 2019. godini kod nadležnog suda Opština prijavila potraživanja prema stečajnom dužniku u iznosu od 18.590 KM sa pripadajućim troškovima postupka.

6.7. Napomene uz finansijske izvještaje

Uz Konsolidovani finansijski izvještaj Opštine sačinjene su Napomene koje, u najvećoj mjeri, pružaju neophodne opšte podatke o Opštini, propisima za izradu godišnjeg obračuna, računovodstvenoj osnovi i primjenjenim računovodstvenim politikama. Međutim, Napomene ne sadrže potpuna obrazloženja u skladu sa članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i zahtjevima MRS-JS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja i drugih relevantnih standarda, jer:

- nisu objelodanjene neophodne dodatne informacije o strukturi: poreskih i neporeskih prihoda, rashoda po osnovu korištenja roba i usluga, rashoda obračunskog karaktera, izdataka za nefinansijsku imovinu i novčanih tokova koji proizilaze iz poslovnih aktivnosti, investicionih aktivnosti i aktivnosti finansiranja;
- uzroke značajnih razlika u odnosu na plan i prethodne godine (član 46. stav 5. pravilnika);
- za svaku klasu nekretnina i opreme priznatih u finansijskim izvještajima, nisu objelodanjene informacije o bruto knjigovodstvenoj vrijednosti i akumuliranoj ispravci vrijednosti, kao i korisnom vijeku upotrebe ili stopama amortizacije u skladu sa zahtjevima MRS-JS 17 Nekretnine, postrojenja i oprema, paragraf 88;
- nije objelodanjena informacija o iznosu kamata koje dospijevaju za plaćanje u 2019. godini, kako je definisano članom 46. tačka 8. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i članom 82. stav 5. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Preporučuje se Načelniku opštine da obezbijedi da se u Napomenama uz finansijske izvještaje u potpunosti objelodanjuju sve neophodne informacije u skladu sa članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i zahtjevima MRS-JS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja i drugih relevantnih standarda.

Revizijski tim

Dragan Milošević, s.r.

Stoja Čvokić, s.r.

Milijana Stojaković Obradović, s.r.